

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. kovo 21 d. (*)

„Regioninė pagalba – Investicijos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai – Komisijos sprendimas – Nesuderinamumas su bendrąja rinka – Nesuderinamos pagalbos panaikinimas – Pagalbos suteikimo momentas – Teisėtai lėkės apsaugos principas“

Byloje C-129/12

dėl *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* (Vokietija) 2012 m. vasario 27 d. sprendimu, kurio Teisingumo Teismas gavo 2012 m. kovo 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Magdeburger Mühlenwerke GmbH

prieš

Finanzamt Magdeburg

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas R. Silva de Lapuerta, teisėjai G. Arestis, J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev (pranešėjas) ir J. L. da Cruz Vilaça,

generalinis advokatas M. Wathelet,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinį proceso dalį,

išnagrinęs pastabas, pateiktas:

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir N. Graf Vitzthum,
- Europos Komisijos, atstovaujamos V. Kreuzschitz ir T. Maxian Rusche,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimas

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimo 1999/183/EB dėl Vokietijos valstybės pagalbos Vokietijos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai pagal esančias regionines pagalbos schemas (OL L 60, 1999, p. 61) 2 straipsnio išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Magdeburger Mühlenwerke GmbH* (toliau – *Magdeburger Mühlenwerke*) ir *Finanzamt Magdeburg* (toliau – *Finanzamt*) ginčą dėl pastarosios atsisakymo apskaičiuojant investicinę pagalbą atsižvelgti į tam tikras investicijas į miltų gamybą.

Teisinis pagrindas

Sjungos teisė

3 1994 m. kovo 22 d. Komisijos sprendimo 94/173/EB dėl atrankos kriterijų investicijoms, siekiant pagerinti žemės ir miškų ūkio produktų perdirbimą ir prekybą, ir dėl Sprendimo 90/342/EEB panaikinimo (OL L 79, p. 29) priedo 2.1 punkto pirmoje pastraipoje nustatyta:

„2.1. Grūdų ir ryžių sektoriuose (išskyrus šiai skirtus grūdus) netaikoma šioms investicijoms:

– investicijoms į <...> miltų gamybą <...>“.

4 1995 m. Europos Bendrijų Komisija priėmė Gaires dėl valstybės pagalbos, susijusios su investicijomis į žemės ūkio produktų perdirbimą ir prekybą (OL C 29, 1996, p. 4, toliau – Žemės ūkio gairės). Kartu su 1995 m. spalio 20 d. raštu Nr. SG (95) D/13086 ji šias gaires išsiuntė valstybėms narėms.

5 Ši Žemės ūkio gairių 3 punkto b papunktyje Komisija, be kita ko, pažymėjo, kad „valstybės investicinė pagalba, <...> kuri pagal [Sprendimo 94/173 priedo] 2 punktą yra griežtai draudžiama, negali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka“. Iš 3 punkto b papunkčio matyti, kad ji, be kita ko, taikoma pagalbai, suteiktai pagal regioninės pagalbos schemą.

6 Sprendimo 1999/183 rezoliucijoje dalyje, be kita ko, numatyta:

„1 straipsnis

Vokietijos valstybės regioninės pagalbos schemos nesuderinamos su bendrąja rinka, <...> jeigu jose neatsižvelgiama į gaires ir atitinkamas priemones, susijusias su valstybės investicine pagalba žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai, apie kurią [Vokietijos Federacinei Respublikai] buvo pranešta 1995 m. spalio 20 d. raštu SG (95) D/13086.

2 straipsnis

Per dvejų mėnesių terminą nuo pranešimo apie šį sprendimą [Vokietijos Federacinė Respublika] iš dalies pakeičia arba prireikus panaikina pagalbą ir esamas pagalbos schemas, kad būtų užtikrintas jų suderinamumas su bendrąja rinka. [Vokietijos Federacinė Respublika] pagal 1 straipsnyje numatytą gairių 3 punkto b papunktį pirmiausia užtikrina, kad:

1) jokia valstybės investicinė pagalba žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai nebūtų suteikiama investicijoms <...>, kurios griežtai draudžiamos pagal [Sprendimo 94/173 priedo] 2 punktą

<...>

3 straipsnis

Per du mėnesius nuo šio sprendimo pranešimo dienos [Vokietijos Federacinė Respublika] informuoja Komisiją apie priemones, kurių buvo imtasi siekiant laikytis šio sprendimo.

<...>“

Vokietijos teis?

7 1996 m. sausio 22 d. Investicini? subsidij? ?statyme (*Investitionszulagengesetz*), kurio tikslas – pagreitinti ir suintensyvinti regione, kuriam teikiama pagalba, – *Land de Berlin* ir naujose *Länder* – veikian?i? priva?i? ?moni? investicin? veiki?, numatyta apmokestinamiesiems asmenims, investavusiems tam tikr? sum? ? savo ?mones, suteikti investicin? subsidij? valstyb?s subsidijos forma.

8 Šio ?statymo 2 straipsnio pirmame sakinyje nustatyta:

„Ši pagalba gali b?ti suteikta ?sigyti arba gaminti naujoms kilnojamosioms ir suvartojamoms prek?ms, ? kurias buvo investuota, priskiriamoms ilgalaikiam materialiajam turtui, kurios pra?jus ne mažiau kaip trejiems metams po ?sigijimo ar pagaminimo <...>

- 1) tampa atitinkamo regiono ?mon?s ar padalinio ilgalaikiu materialiuoju turtu;
- 2) lieka atitinkamo regiono padalinio žinioje ir
- 3) kiekvienais metais priva?iais tikslais j? sunaudojama ne daugiau kaip 10 %.“

9 Šios nuostatos antrame sakinyje išvardijamos investicijos, kurios neatitinka investicini? subsidij? teikimo reikalavim?. Pagal jos 4 punkt?, kuris buvo ?trauktas 1999 m. Mokes?i? naštos sumažinimo ?statymu (*Steuerentlastungsgesetz 1999*), priimtu 1998 m. gruodžio 19 d. ir ?sigaliojusi 1998 m. gruodžio 24 d., investicin? pagalba, be kita ko, neteikiama:

„4) prek?ms, kurias suinteresuotasis asmuo ?sigijo <...> po 1998 m. rugs?jo 2 d. ir kurios išvardytos <...> sprendimo [94/173] priedo 2 punkte <...>“

10 Šio ?statymo 3 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„<...> investicijos atitinka pagalbos teikimo reikalavimus, jei gav?jas:

4. prad?jo investuoti po 1994 m. birželio 30 d. ir baig? prieš 1999 m. sausio 1 d., ir tai yra investicijos ? perdirbimo ?mones <...>.“

11 Šios nuostatos ketvirtame ir penktame sakinyje patikslinama:

„Laikoma, kad investuoti buvo baigta ?sigijus prekes <...> Laikoma, kad investuoti buvo prad?ta užsakius prekes <...>.“

12 Pagal šio ?statymo 4 straipsnio pirm? sakin?:

„Investicini? subsidij? apskai?iavimo pagrind? sudaro per finansinius metus suteiktos investicin?s pagalbos <...> ?sigijimo s?naud? suma.“

13 Šio ?statymo 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad „investicin?s subsidijos prašymas turi b?ti pateiktas iki kalendorini? met? rugs?jo 30 d., pasibaigus finansiniams metams, per kuriuos buvo baigta investuoti.“

14 Pajam? mokes?io ?statymo ?gyvendinimo reglamento (*Einkommensteuer-Durchführungsverordnung*) 9a straipsnyje ?sigijimo metai apibr?žiami kaip „tiekim? metai“.

15 *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* manymu, iš *Bundesfinanzhof* (Federalinis finansų teismas) praktikos matyti, kad tiekimo data laikytina data, kurią prekės yra paruoštos naudoti pirkėjo mėnesį.

Ginčo aplinkybės ir prejudicinis klausimas

16 Iš pradžių 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatyme nebuvo nustatyta apribojimų investicijoms žemės ūkio sektoriuje, nes Federalinė Vokietijos Vyriausybė Žemės ūkio gaires laikė rekomendacija, kuri jos nepareigojo.

17 Iš bylos medžiagos matyti, kad 1995 m. gegužės 31 d. Vokietijos Federacinė Respublika apie 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą pranešė Komisijai, kaip to reikalaujama pagal EB 88 straipsnio 3 dalį. Pastaroji jį išnagrino bylose N494/A/95 bei N710/C/95 ir 1995 m. lapkričio 29 d. sprendimu, pažymėjusi, jog taikant šią pagalbą reikia laikytis galiojančių Bendrijos nuostatų, pirmiausia tų, kurios taikomos žemės ūkio srityje, leido jį taikyti.

18 Žemės ūkio gairėse Komisija valstybės nares paragino per dviejų mėnesių terminą patvirtinti, kad jos ne vėliau kaip 1996 m. sausio 1 d. pradės laikytis minėtų gairių ir iš dalies pakeis esamas pagalias. Negavusi tokio patvirtinimo Komisija pasilieka teisę pradėti formalią tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį. Vokietijos Federacinė Respublika šio prašymo nevykdė.

19 1996 m. birželio 12 d. Komisija nusprendė dėl Vokietijoje taikomų regioninių pagalbų žemės ūkio produktų perdirbimo ir prekybos srityse pradėti formalią tyrimo procedūrą. Šis sprendimas 1997 m. vasario 5 d. buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiame leidinyje* (OL C 36, p. 13).

20 Ši procedūra buvo baigta 1998 m. gegužės 20 d., tą dieną priėmus Sprendimą 1999/183, o apie jį Vokietijos Federacinei Respublikai buvo pranešta 1998 m. liepos 2 d.

21 1998 m. rugsėjo 18 d. raštu, kuris 1998 m. rugsėjo 28 d. buvo paskelbtas *Bundessteuerblatt* (Oficialus informacijos apie mokesčius leidinys, toliau – *BStBl*), Vokietijos federalinė mokesčių ministerija informavo aukštesnės instancijos *Länder* mokesčių institucijas, kad nuo 1998 m. rugsėjo 3 d., pirmiausia kiek tai susiję su Sprendimo 94/173 priedo 2 punkte numatytais investicijomis, negalėjo būti suteikta jokia investicinių pagalba, ir nurodė, kad šiuo tikslu numatoma padaryti Investicinių subsidijų įstatymo dalinį pakeitimą (toliau – 1998 m. rugsėjo 18 d. raštas).

22 1999 m. Mokesčių naštos sumažinimo įstatymu Vokietijos teisės aktų leidėjas iš dalies pakeitė šio sprendimo 9 punkte nurodytą 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą.

23 1999 m. rugsėjo 10 d. *Magdeburger Mühlenwerke*, kuris naujose *Länder* eksploatuoja miltų gamybos mėnesį, paprašė suteikti 5,9 mln. DEM dydžio investicinių subsidijų 1998 metams.

24 Tačiau *Finanzamt* nusprendė, kad investicijos, dėl kurių gali būti gaunama pagalba, siekė tik 1,9 mln. DEM. Iš tiesų remdamasi 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punktu ji atsisakė pagalbos apskaičiavimo bazę traukti investicijas, dėl kurių privalomas investicinis sprendimas buvo priimtas ne vėliau kaip 1998 m. rugsėjo 2 d., o prekės buvo pateiktos jau po šios datos.

25 2001 m. rugsėjo 26 d. *Magdeburger Mühlenwerke* pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* ir jame teigė, kad 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punktą traukus investicijas būtų pažeistas konstitucinis teisės negaliojimo atgaline data principas.

26 Konkrečiai kalbant, *Magdeburger Mühlenwerke* teigė, kad 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punkto veikimas atgaline data pažeidė jos teisėtus interesus, nes, pirma, pirmas investicinių sprendimų, dėl normos, kuria remiantis neteikiama pagalba, pagalbos prašytojui atsiranda teisėtus interesus. Ji teigia savo investicinių sprendimų pirmąsias prieš 1998 m. rugsėjo 3 d., ir Vokietijos teisės aktų leidėjas dėl jo nei nustačius kokių nors išlygų pagal Sąjungos teisę, nei jau padarytoms investicijoms nustatęs pereinamąjį schemą.

27 Be to, ši bendrovė teigė, jog apie tai, kad investicinių subsidijų neįmanoma gauti, galėjo sužinoti ne anksčiau kaip 1998 m. rugsėjo 28 d., t. y. 1998 m. rugsėjo 18 d. rašto paskelbimo *BStBl* dienų, praėjus tinkamam laikotarpiui su juo susipažinti.

28 *Finanzamt* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme teigė, kad Sprendimas 94/173 *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje* buvo paskelbtas 1994 m. kovo 23 d. ir nuo tada su juo buvo galima laisvai susipažinti, todėl nuo šios datos pagalbos prašytojo teisėti interesus nebegali būti saugomi.

29 2007 m. gruodžio 20 d. *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* atidėjo bylos nagrinėjimą ir kreipėsi į *Bundesverfassungsgericht* su klausimu, ar 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo 2 straipsnio antro sakinio 4 punktas atitinka konstitucinės teisės negaliojimo atgaline data principą. Šiuo klausimu jis nurodo, jog kadangi 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymo ginčijamas dalinis pakeitimas taikomas ir privalomiems investiciniams sprendimams, kuriuos investuotojas pirmąsias prieš įsigaliojant naujiems teisės aktams, pagal Vokietijos teismų praktiką ir doktriną šis dalinis pakeitimas galioja atgaline data.

30 *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* manymu, pagalba turi būti laikoma suteikta tuomet, kai buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas. Iš tiesų nacionalinė pagalbos schema turi skatinamąjį poveikį, kai jos veikiamas investuotojas pirmąsias investicinių sprendimų. Be to, šis aiškinimas paremtas Sprendimo 1999/183 tekstu, kuriame numatomas jo įgyvendinimo terminas. Sprendimo 1999/183 2 straipsnis taip pat turi būti aiškinamas atsižvelgiant į teisėtus interesus apsaugos principą.

31 Šiuo klausimu *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* manė, kad, siekdama apsaugoti teisėtus interesus, Komisija Sprendimu 1999/183 privalomiems investiciniams sprendimams, priimtiems prieš priimant šį sprendimą, leido taikyti pereinamąjį laikotarpį. Taigi, kadangi Vokietijos Federacinė Respublika turėjo galimybę nustatyti pereinamąjį laikotarpį ir kadangi ji nusprendė iš dalies pakeisti 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų įstatymą atgaline data, ginčijamas dalinis įstatymo pakeitimas negali būti pateisinamas bendruoju interesu.

32 2001 m. spalio 4 d. nutartimi *Bundesverfassungsgericht* atmetė prašymą kaip nepriimtą, nes, be kita ko, manė, kad prieš persiėsdamas jam bylą *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* turėjo Teisingumo Teismui pateikti klausimą, ar Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punktas apima investicinių pagalbų, dėl kurių ne vėliau kaip 1998 m. rugsėjo 2 d. buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas, o prekės buvo patiektos tik po šios datos.

33 Šiomis aplinkybomis *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Sprendimu 1999/183] Vokietijos įstatymų leidėjai buvo palikta veiksmų laisvė formuluojant 1996 m. sausio 22 d. [Investicinių subsidijų įstatymo] 2 dalies antro sakinio 4 punktą, kad jis apimtų tokį nuostatą, skatinantį atitinkamas investicijas, dėl kurių privalomas investicinis sprendimas buvo priimtas iki pasibaigiant nustatytam sprendimo [1999/183] įgyvendinimo terminui arba prieš paskelbiant [*BStBl*] apie numatomas priemones, o prekės, kurias buvo investuota,

buvo patiektos ir subsidija apskaičiuota bei išmokėta pasibaigus minėtam terminui arba po minėto paskelbimo?“

D?I prejudicinio klausimo

34 Savo klausimu prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas iš esm?s klausia, ar Sprendimo 1999/183 2 straipsniu draudžiama suteikti investicin? pagalb? milt? gamybai, d?I kurios prieš pasibaigiant Vokietijos Federacinei Respublikai skirtam min?to sprendimo ?gyvendinimo terminui arba prieš paskelbiant *BStBl* apie šiuo tikslu priimtas priemonės buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas, o objektas, ? kur? buvo investuota, buvo patiekta bei subsidijos patvirtintos ir išmokėtos tik pasibaigus min?tam terminui arba po min?to paskelbimo.

35 Iš nutarties d?I prašymo priimti prejudicin? sprendim? matyti, kad, atsižvelgdamas ? pagrindin?s bylos aplinkybes, *Finanzgericht des Landes Sachsen-Anhalt* nori, be kita ko, išsiaiškinti, nuo kada pagalba laikytina suteikta ir kokie reikalavimai keliami teis?t? l?kes?i? apsaugos principui.

36 Šiuo klausimu pažym?tina, jog pagal Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkt? reikalaujama, kad Vokietijos Federacin? Respublika, pasibaigus dviej? m?nesi? terminui nuo šio sprendimo paskelbimo, šiuo atveju nuo 1998 m. rugs?jo 3 d., užtikrint?, kad neb?t? suteikta jokia investicin? pagalba, be kita ko, milt? gamybai.

37 Reikia priminti, kad pagal SESV 108 straipsnio 2 dalies pirm? pastraip?, jei Komisija nustato, jog tam tikra valstyb?s ar iš jos ištekli? teikiama pagalba yra nesuderinama su bendr?ja rinka, ji priima sprendim?, kuriuo reikalaujama, kad atitinkama valstyb? nar? per Komisijos nustatyt? laik? toki? pagalb? panaikint? ar pakeist?. Taigi šio sprendimo 36 punkte numatytas terminas Vokietijos Federacinei Respublikai buvo skirtas tik tam, kad b?t? iš dalies pakeista arba prireikus panaikinta šioje pagrindin?je byloje nagrin?jama pagalba.

38 Be to, Sprendime 1999/183 nenumatoma jokia pereinamoji schema. Taigi konstatuotina, kad draudimas suteikti investicin? pagalb? milt? gamybai po 1998 m. rugs?jo 2 d. yra bes?lyginis.

39 Darytina išvada, kad pagal Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkt? po 1998 m. rugs?jo 2 d. neleidžiama teikti investicin?s pagalbos milt? gamybai.

40 Kiek tai susij? su klausimu, kada buvo suteiktos nagrin?jamos investicin?s subsidijos, svarbu pažym?ti, jog pagalba turi b?ti laikoma suteikta tada, kai gav?jui suteikiama teis? j? priimti pagal galiojan?ius nacionalin?s teis?s aktus.

41 Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, remdamasis galiojan?ia nacionaline teise, turi nustatyti laiko moment?, kai min?ta pagalba laikytina suteikta. Šiuo tikslu šis teismas turi atsižvelgti ? visas nacionalin?je teise nustatytas nagrin?jamos pagalbos gavimo s?lygas.

42 Tod?I, jei ne v?liau kaip iki 1998 m. rugs?jo 2 d. ?vykdomos visos s?lygos, Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatytas draudimas neturi ?takos atitinkamos pagalbos dalies išmok?jimui, nes šiuo sprendimu nereikalaujama išieškoti jau suteiktos pagalbos. Ta?iau, jei visos s?lygos buvo ?vykdytos tik po šios datos, min?tas draudimas taikytinas be išlyg?.

43 Atsižvelgiant ? tai, kas pasakyta, pažym?tina, jog užtikrinti, kad neb?t? išvengta Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo, turi prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas. Kaip matyti iš šio sprendimo 8–15 punkt?, viena iš Vokietijos teis?je nustatyt? s?lyg?, kad b?t? ?gyta teis? ? investicines subsidijas, bet kuriuo atveju yra ta, kad turi b?ti baigta

investuoti. Nacionalinis teismas po to, kai buvo priimtas Sprendimas 1999/183, negali daryti išvados, kad teisė šioje srityje yra gyjama tuomet, kai pagalbos prašytojas priima privalomą investicinį sprendimą.

44 Iš tiesų, atsižvelgiant, be kita ko, į šio sprendimo 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo besulygišką pobūdį ir tai, kad jame nustatytas terminas Vokietijos Federacinei Respublikai buvo suteiktas tik todėl, kad iš dalies būtų pakeistos ar prireikus panaikintos esamos pagalbos ir esamų pagalbos schemos, siekiant užtikrinti jų atitiktį bendrajai rinkai, kaip nors kitaip aiškinant nacionalinių institucijų šioje byloje nagrinjamoms pagalbos suteikimo sąlygas, kai būtų paankstinamas momentas, kai ši pagalba būtų laikoma suteikta, šio draudimo būtų išvengta.

45 Be to, valstybės pagalbos priemonės, tiriant jos atitiktį bendrajai rinkai, skatinamasis poveikis turi būti vertintas (šiuo klausimu žr. 2011 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-544/09 P, 68 punktą). Todėl reikia pridurti, jog tai, kad 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų statymas nagrinjamoms investicijoms galėjo padaryti skatinamąjį poveikį, nėra svarbu nustatant momentą, kai pagalba turi būti laikoma suteikta.

46 Tiek, kiek prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pagal teisėtą lūkesčių apsaugos principą tokiu atveju, kaip nagrinjamas šioje pagrindinėje byloje, pagal iki 1998 m. rugsėjo 3 d. priimtą privalomą investicinį sprendimą vis tiek gali būti suteikta pagalba, primintina, kad būtų 1996 m. birželio 12 d. Komisija pradėjo formali tyrimo procedūrą dėl, be kita ko, pagal 1996 m. sausio 22 d. Investicinių subsidijų statymą suteiktos investicinės pagalbos miltų gamybai ir kad sprendimas pradėti šią procedūrą 1997 m. vasario 5 d. buvo paskelbtas *Europos Bendrijų oficialiame leidinyje*.

47 Net manant, kad prieš paskelbiant šį sprendimą apdairus ūkio subjektas galėjo remtis teisėtais lūkesčiais, jog tokia pagalba bus suteikta, jį paskelbus jis daugiau negali turėti tokių lūkesčių. Iš tiesų tai, kad buvo pradėta formali tyrimo procedūra, reiškia, kad Komisija turi rimtą abejonių dėl nagrinjamoms pagalbos atitikties Sąjungos teisei. Taigi nuo šio momento apdairus ūkio subjektas daugiau nebegali tikėtis, kad ši pagalba bus ir toliau teikiama.

48 Be to, dėl šio sprendimo 46 ir 47 punktuose nurodytų priežasčių 1998 m. rugsėjo 18 d. rašto paskelbimas *BStBl* nėra svarbus vertinant, ar atsakovų pagrindinėje byloje turi teisėtą lūkesčių.

49 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Sprendimo 1999/183 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama teikti investicinę pagalbą miltų gamybai, dėl kurios buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas prieš pasibaigiant Vokietijos Federacinei Respublikai nustatytam priemonių, skirtų, kad būtų laikomasi šio sprendimo, priemimo terminui arba prieš paskelbiant *BStBl* šiuo tikslu priimtą priemonę, kai prekės, į kurias buvo investuota, buvo patiektos ir investicinė subsidija apskaičiuota ir išmokėta pasibaigus šiam terminui ar paskelbus šį sprendimą, jei momentas, kai investicinė subsidija laikoma suteikta, yra vėlesnis nei šis terminas. Momentas, kai investicinės subsidijos, kaip antai nagrinjamios šioje pagrindinėje byloje, turi būti laikomos suteiktomis, turi nustatyti prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas pagal nacionalinę teisę nustatytas nagrinjamoms pagalbos gavimo sąlygas ir užtikrindamas, kad nebūtų išvengta Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

50 Kadangi šis procesas pagrindinis bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1998 m. gegužės 20 d. Komisijos sprendimo 1999/183/EB dėl galimos Vokietijos valstybės pagalbos Vokietijos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai pagal esančias regionines pagalbos schemas 2 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad juo draudžiama teikti investicinę pagalbą miltų gamybai, dėl kurios buvo priimtas privalomas investicinis sprendimas prieš pasibaigiant Vokietijos Federacinei Respublikai nustatytam priemonių, skirtų, kad būtų laikomasi šio sprendimo, priėmimo terminui arba prieš paskelbiant *Bundessteuerblatt* šiuo tikslu priimtas priemones, kai prekės, į kurias buvo investuota, buvo patiektos ir investicinė subsidija apskaičiuota ir išmokėta pasibaigus šiam terminui ar po šio paskelbimo, jei momentas, kai investicinė subsidija laikoma suteikta, yra vėlesnis nei šis terminas. Momentas, kai investicinės subsidijos, kaip antai nagrinėjamosios šioje pagrindinėje byloje, turi būti laikomos suteiktomis, turi nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į visas pagal nacionalinę teisę nustatytas nagrinėjamos pagalbos gavimo sąlygas ir užtikrindamas, kad nebūtų išvengta Sprendimo 1999/183 2 straipsnio 1 punkte nustatyto draudimo.

Parašai.

* Proceso kalba: vokiečių.